

Apstiprinu
Liepājas Valsts tehnikums

Direktors
(A.Ruperts)

2023.gada 2.janvāris

DDI – 74 - 2023

**DARBA AIZSARDZĪBAS INSTRUKCIJA
FLĪZĒTĀJAM**

Izstrādātā pamatojoties uz Darba aizsardzības likuma 14.pantu un MK 10.08.2010 noteikumiem Nr.749 «Apmācības kārtība darba aizsardzības jautājumos».

1. VISPĀRĪGĀS PRASĪBAS

1.1. Patstāvīgi darbu drīkst veikt personas ne jaunākas par 18 gadiem, kurām veikta medicīniskā veselības pārbaude pirms stāšanās darbā, ievadinstruktāža, sākotnējā instruktāža darba vietā un drošu darba veikšanas paņēmieni apmācība.*

* *Nosacījumi par vecumu, medicīnisko pārbaudi nav attiecināmi uz izglītojamiem mācību procesā.*

1.2. Vienu reizi 12 mēnešos strādājošiem jāiziet atkārtota instruktāža. Personas, kas nav instruētas un apmācītas, patstāvīgi darbu veikt nedrīkst. Ja strādājošie neievēro darba aizsardzības noteikumus, viņiem jāiziet atkārtota instruktāža.

1.3. Strādājošā pienākumi:

1.3.1. veikt tikai to darbu, kuram viņš ticis apmācīts un izgājis darba aizsardzības instruktāžu;

1.3.2. ievērot iekšējās darba kārtības noteikumus;

1.3.3. smēķēt tikai īpaši norādītās vietās;

1.3.4. izmantot instrumentus un palīgierīces, ko paredz darba veikšanas tehnoloģija;

1.3.5. zināt aptiecinātas medicīnisko līdzekļu izmantošanas un pirmās palīdzības sniegšanas paņēmienus;

1.3.6. izmantot individuālos aizsardzības līdzekļus.

1.4. Prasības darba vietas iekārtošanai un tehnoloģiskā procesa organizācijai:

1.4.1. zināt un ievērot ražotāja norādījumus, kā arī drošus darba paņēmienus un metodes veicot darbu ar dažāda veida rokas instrumentiem;

1.4.2. mācēt attiecīgajam darbam izvēlēties piemēroto instrumentu, noteikt tā derīgumu, kā arī pārvaldīt instrumenta lietošanas un apkalpes iemaņas;

1.4.3. lietot nebojātus rokas instrumentus, pielietot pēc to nozīmes;

1.4.4. ievērot tīrību un kārtību sanitārās, sadzīves telpās un darba vietā, kā arī ievērot personīgās higiēnas prasības;

1.4.5. ievērot darba vietā un telpās izvietotās drošības zīmes, brīdinošus uzrakstus un apzīmējumus;

1.4.6. nepieļaut to personu atrašanos darba vietā, kuras nav saistītas ar izpildāmo darbu, neuzdot savu darba pienākumu veikšanu citiem;

1.4.7. piebrauktuves, ejas un darba vietas regulāri jātīra un tās nedrīkst piegružot. Ejas ar slīpumu virs 20 grādiem, jāaprīko ar nožogotām kāpnēm. Eju platumam, jābūt ne mazākam par 0,8 m, bet to augstumam ne mazākam par 1,8 m;

1.4.8. darba vietas un to pieejas, kas atrodas augstāk par 1,5 m no grunts vai pārseguma, kā arī, ja to attālums no iespējamās augstuma pārejas līmeņa vietās ir mazāks par 2 m, jānodrošina ar iežogojumiem 1 m augstumā, ar vienu papildus horizontālu elementu un ne mazāk kā 15 cm augstu apmali;

1.4.9. vietās, kuras nav nosegtas ar pārsegumu, jānorobežo ar iežogojumiem vai jānosedz ar vienlaidu klājumu;

1.4.10. sienu ailes jānožogo, ja pārsegums ir vienpusējs un ailes apakšējā mala ir zemāka par 1 m no pārseguma;

1.4.11. celtniecības atkritumi no ēkas stāviem vai sastatnēm jānolaiž pa slēgtām teknēm, noslēgtās kastēs vai konteineros. Teknes apakšējais gals nedrīkst atrasties augstāk kā 1 m no zemes vai arī tam jābūt pievienotam tvertnei. Nosviest atkritumus bez teknes atļauts tikai no augstuma, kas nepārsniedz 3 m. Vietas, kur tiek nosviesti atkritumi, no visām pusēm jāiežogo;

- 1.4.12. aizliegts apmešanas darbus veikt uz sastatnēm negaisa laikā, atkalā, miglā un ja vējš ir 15 m/sek. un lielāks.
- 1.5. Ugunsdrošības pasākumi:
- 1.5.1. nesmēķēt un nelietot atklātu uguni darba vietās un ugunsnedrošās zonās;
 - 1.5.2. ievietot izlietoto slaukamo materiālu un eļļainos slaukus metāla kastēs ar cieši pieguļošiem vākiem;
 - 1.5.3. nodrošināt brīvu pieeju ugunsdzēsējiem līdzekļiem;
 - 1.5.4. zināt ugunsdzēsības līdzekļu izvietošanas vietas, prast rīkoties ar tiem ugunsgrēka izcelšanās gadījumā.
- 1.6. Elektrodrošības prasības:
- 1.6.1. elektroierīcēm un visām metāla daļām, kuras var nokļūt zem sprieguma, jābūt droši izolētām un iezemētām;
 - 1.6.2. zināt un ievērot elektrodrošības prasības;
- 1.7. Darba higiēnas prasības darba vietai:
- 1.7.1. lietot gadalaikam un metroloģiskajiem apstākļiem atbilstošus apģērbus;
 - 1.7.2. aukstajā periodā nodrošināt iespēju darba pārtraukumos uzturēties apkurinātās telpās;
 - 1.7.3. telpu gaisa temperatūrai jābūt diapazonā no 16 līdz 23° C aukstajā gadalaikā, no 16 līdz 27° C siltajā laikā;
 - 1.7.4. telpu relatīvajam mitrumam jābūt diapazonā no 30 līdz 70 %;
 - 1.7.5. gaisa kustības ātrums telpās nedrīkst pārsniegt 0,4 m/s;
 - 1.7.6. darba vietas - apgaismojumam jābūt ne mazākam par 300 lx.
- 1.8. Darbinieks ir tiesīgs, atteikties veikt darbu, vai pārtraukt to, ja darba devējs nav -nodrošinājis nekaitīgus un drošus apstākļus.

2. Bīstamie un kaitīgie darba vides faktori

2.1. Bīstamie un kaitīgie darba vides faktori ir:

- krītošie materiāli, detaļas, instrumenti;
- elektriskās strāvas iedarbība;
- nepietiekams apgaismojums;
- ķīmisku vielu iedarbība caur ādu vai elpošanas orgāniem;
- nepareiza vai pārāk liela smaguma celšana, pārnēsāšana;
- mehāniskas traumas darbā ar rokas instrumentiem, saskaroties ar rotējošām detaļām u.tml.
- raupjas virsmas, asas flīžu šķautnes, lauskas u.tml.
- putekļi: silīcija dioksīda, kaļķa, krīta, abrazīvu u.c.;
- paslīdēšana, aizķeršanās, pakrišana, nokrišana;
- neatbilstošs mikroklimats: pazemināta temperatūra, caurvējš u.c. faktori;
- troksnis darbā ar dažādiem mehānismiem, rokas instrumentiem;
- vibrācija, strādājot ar rokas instrumentiem u.c. mehānismiem;
- piespiedu darba pozas: stāvus, tupus u.c.
- roku darbs u.c.

3. Individuālie aizsardzības līdzekļi

3.1. Individuālie aizsardzības līdzekļi:

- Laika apstākļiem piemērots darba apģērbs;
- Darba apavi;
- Cimdi;
- Respirators;
- Aizsargbrilles vai aizsargmaska;
- Prettrokšņu austiņas.

4. Darba aizsardzības prasības pirms darba uzsākšanas

- 4.1. Pirms darba uzsākšanas saņemt no meistara vai darba vadītāja uzdevumu un nepieciešamības gadījumā – instruktažu.
- 4.2. Uzvilkt darba apģērbu, aizsargapavus un sagatavot nepieciešamos individuālos aizsardzības līdzekļus.
- 4.3. Sakārtot darba vietu, novākt nevajadzīgos vai traucējošos priekšmetus.
- 4.4. Pārbaudīt darba vietu un apgaismojumu, pārnēsājamā gaismas ķermeņa barošanas spriegums nedrīkst pārsniegt 42 V. Visus elektromontāžas darbus veikt tikai elektriķim.
- 4.5. Instrumentus, tehnisko nodrošinājumu, sastatnes vai paaugstinājumus, palīgierīces izmantot pēc to nozīmes.
- 4.6. Aizliegts izmantot: instrumentus, kravas celšanas ierīces, sastatnes vai paaugstinājumus, kam ir plaisas, lūzumi, nošķēlumi un citi defekti, kas var novest pie sabojāšanās to izmantošanas laikā.
- 4.7. Aizliegts veikt flīzēšanas darbus neapgaismotās vai slikti apgaismotās vietās.
- 4.8. Pārbaudīt instrumentus un iekārtu derīgumu.
- 4.9. Pārbaudīt sastatņu, pastatņu, pārvietojamo galdu un margu derīgumu. Izmantojot nožogojumus, flīzētājam jāpārlicinās par to izturību.

5. Darba aizsardzības prasības darba laikā

- 5.1. Flīzes no iepakojuma izņemt uzmanīgi, lietojot cimdus un novietot, lai netraucētu turpmākajā darbā un būtu viegli pieejamas tās ieklājot. Necensties pārnēsāt lielu daudzumu flīžu vienlaikus. Flīzes nokraut, lai nepieļautu to apgāšanos vai nokrišanu.
- 5.2. Apstrādājot flīzes malas vai veicot flīžu sagriešanu ar elektropiedziņas instrumentiem obligāti lietot aizsargbrilles vai aizsegu. Strādājot ar griešanas instrumentiem ievērot to ekspluatācijas prasības.
- 5.3. Veicot flīžu ieklāšanu vadīties pēc izmantojamā materiāla (javas, līmes u.c.) lietošanas instrukcijām, nepieļaut materiāla nokļūšanu acīs.
- 5.4. Veicot flīzēšanas darbus uz balkoniem, paaugstinājumiem neatrasties ar muguru pret vaļējo malu, bet ja to prasa darba specifika, lietot attiecīgos drošības līdzekļus drošības jostas, virves u.c.
- 5.5. Darba aizsardzības prasības izmantojot sastatnes un paaugstinājumus:
 - 5.5.1. sastatnēm un paaugstinājumiem, jābūt nebojātiem, ar gludu klāju;
 - 5.5.2. virsmai uz kuras uzstāda sastatnes un paaugstinājumus, jābūt gludai, noblietētai;
 - 5.5.3. sastatnēm un paaugstinājumiem jābūt stabiliem un izturīgiem. Sastatņu statnis tiek novietots uz dēļu pamatnes, kuras biezums 50 mm un, kura piestiprināta pie būvējamās

- ēkas sienas. Sastatņu stiprību un nekustīgumu nodrošina izveidojot stingras diagonālas saites. Cauruļveida sastatnes nodrošina ar zemējuma elementiem;
- 5.5.4. sastatnes un paaugstinājumus, kas nav augstākas par 5 m, drīkst lietot tikai pēc tam, kad tās pārbaudījis darba vadītājs un tās reģistrētas darba žurnālā, bet tās, kas augstākas par 5 m – pēc tam, kad tās pārbaudījusi komisija, ko ieceļ vadītājs un par kurām sastādīts akts;
 - 5.5.5. sprauga starp ēkas sienu un sastatņu darba klāju, nedrīkst būt platāka par 50 mm;
 - 5.5.6. inventāra paredzēto paaugstinājumu uzstādīšana divos līmeņos jāveic saskaņā ar projektu;
 - 5.5.7. sastatnēm un paaugstinājumiem jābūt apgādātiem ar trepēm, pa kurām var pārvietoties cilvēki. Augšējam trepju galam jābūt nostiprinātam, pašām trepēm – iežogotām;
 - 5.5.8. sastatņu un paaugstinājumu darba klājiem, kas atrodas augstāk par 1,5 m, jābūt iežogotiem. Iežogojumiem jābūt ar margām 1,0 m augstumā un borta dēli, kura platums – 0,15 m;
 - 5.5.9. sastatņu un paaugstinājumu klāja platumam, veicot apmešanas darbus, jābūt ne mazākam par 1 m;
 - 5.5.10. sastatņu un paaugstinājumu plākšņu virsmām jābūt līdzenām, to savienošana ar svītras uzsituma palīdzību pieļaujama tikai pa horizontāli, pie tam sadurelementu gabaliem jābūt atbalstītiem un jāpārklāj atbalsts ne mazāk kā 20 cm uz katru pusi;
 - 5.5.11. kāpņu telpās jāizmanto speciālas sastatnes, lietot pieslienamās trepes aizliegts;
 - 5.5.12. aizliegts darbu laikā pārslogot sastatņu un paaugstinājumu klājus.

6. Darba aizsardzības prasības darbu beidzot

- 6.1. Beidzot darbu, apmetējam jāattīra darba vieta no celtniecības atkritumiem. Jānovāc no paaugstinājumiem pārpalikušos materiālus un taru.
- 6.2. Novilkt aizsargapģērbu un individuālos aizsardzības līdzekļus (brilles, respiratoru u.c.) un attīrīt tos no putekļiem un netīrumiem.
- 6.3. Pēc darba ievērot personīgās higiēnas prasības.
- 6.4. Paziņot vadītājam par visiem bojājumiem un traucēkļiem, kas radušies vai pamanīti darba laikā.

7. Darba aizsardzības prasības ārkārtas situācijās

- 7.1. Ugunsgrēka gadījumā nekavējoties darbs jāpārtrauc un jāziņo meistaram vai vadītājam, jāveic pasākumus ugunsgrēka dzēšanai. Ja ugunsgrēku nevar nodzēst pašu spēkiem, tad jāizsauc Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests pa tālr. 112, nosaucot ugunsgrēka vietas adresi un savu vārdu, uzvārdu, telefona numuru.
- 7.2. Rodoties bīstamībai, kas var izsaukt nelaimes gadījumu, darbs nekavējoties jāpārtrauc un jābrīdina citi tuvumā strādājošie.
- 7.3. Traumas vai nelaimes gadījumā cietušajam nekavējoši jāsniedz pirmā palīdzība vai jāizsauc Neatliekamā medicīniskā palīdzība pa tālr. 113, uzrādot nelaimes gadījuma precīzu adresi, cietušā vārdu, uzvārdu, vecumu un savu vārdu, uzvārdu.
- 7.4. Par darba laikā iegūtajām traumām nekavējoties jāziņo administrācijai.
- 7.5. Notikuma vietā jā saglabā pēc avārijas vai nelaimes gadījuma izveidojusies situācija. To izmainīt drīkst tikai gadījumā, ja tas saistīts ar palīdzības sniegšanu, vai arī traucēta transporta kustība.

8. Darbinieka atbildība par instrukcijas noteikumu pārkāpumiem

Personas, kuras pārkāpušas darba drošības noteikumus atkarībā no kaitējuma raksturu par dotās instrukcijas, pastāvošo mehānismu ekspluatācijas noteikumu, saistošo drošības tehnikas noteikumu un instrukciju prasību ievērošanu ir atbildīgas disciplinārā, administratīvā vai tiesas kārtībā pēc pastāvošās likumdošanas atkarībā no pārkāpuma rakstura un sekām, kas radušās pārkāpuma rezultātā.

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta tālrunis – 112

Neatliekamās medicīniskās palīdzības tālrunis – 113